

Proposta de Pla estructural per reduir l'impacte de les altes temperatures i de la radiació solar als centres educatius

1. Introducció: uns estius cada volta més calorosos

2. Mesures per limitar l'impacte de les altes temperatures i

2.1 Mesures generals per a tots els centres

2.2 Mesures per als centres on es van a realitzar les oposicions a l'estiu de 2023

2.3 Mesures per a les Escoles Oficials d'Idiomes on es van a realitzar les proves unificades de certificació (PUC) durant els mesos de juny i setembre de 2023 i que comparteixen centre amb un IES, o les seues aules no compleixen les condicions adients

1. Introducció: uns estius cada volta més calorosos

La persistència de les altres temperatures tant a la fi com a l'inici de curs, s'està convertint en una constant a la qual s'exposa el nostre alumnat, el professorat i la resta de professionals que treballen als centres educatius.

L'Agència Estatal de Meteorologia (AEMET) va informar en un comunicat publicat en setembre de 2022, que l'estiu de 2022 havia sigut el més calorós de la serie de dades iniciada en 1961.

Al País Valencià aquesta situació s'ha traduït en una **exposició a altes temperatures prolongada en el temps i a nivells d'humitats també alts**, provocant una situació d'**estrés tèrmic** en les persones que formen part de les nostres comunitats educatives. Aquest estrés tèrmic posa en perill la seua seguretat, salut, benestar i, fins i tot la seua pròpia vida, sobretot en els casos de tindre antecedents mèdics com les malalties del sistema cardiovascular, de les vies respiratòries, diabetis, insuficiència renal, etc. A més a més, s'ha de recordar que l'**exposició prolongada a les radiacions solars** genera efectes nocius en la pell i en el nostre organisme.

Malauradament, el fenomen de persistència en el temps d'altres temperatures que hem viscut l'estiu passat no ha sigut una anomalia. Tot el contrari, la comunitat científica alerta de que aquest fenomen es pot convertir en una constant. Per tot això, **s'ha d'actuar** combinant les següents actuacions:

a) Mesures urgents que atenguen la immediatesa de l'arribada de l'estiu de 2023: La instal·lació de tendals i pèrgoles als patis (recordem que molts centres tenen escoles d'estiu del 22 de juny al 31 de juliol, i des de l'1 de setembre fins la data d'inici de curs); **sistemes de ventilació en el centre, i de climatització** en aquelles aules on es detecte un **estrés tèrmic** així com en les aules on es realitzen les **oposicions de 2023** així com les **proves unificades de certificació (PUC)** de les Escoles Oficials d'Idiomes.

b) Mesures estructurals que garantisquen un **model de centre educatiu segur a nivell climàtic**: naturalització dels patis, ampliar les zones d'ombra amb arbres i pòrtics, aïllament tèrmic dels edificis, etc.

c) Mesures encaminades a garantir que els nostres centres assoleixen els objectius de desenvolupament sostenible: instal·lació de plaques solars, informar i assessorar als centres educatius dels projectes existents que potencien l'eficiència i estalvi energètic (a tall d'exemple, el projecte EURONET 50/50 MAX que té com a entitat promotora la UE), acompanyar a la comunitat educativa en els possibles dubtes que puguen sorgir en la seua posada en marxa, amb l'objectiu d'avançar cap a un model de vida sostenible.

Per tot això, cal des de la Conselleria d'Educació un **Pla estructural per reduir l'impacte de les altes temperatures i de la radiació solar als centres educatius**, el qual ha de combinar les mesures generals per a tots els centres, les, mesures concretes per a les situacions descrites en els paràgrafs anteriors, amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

En aquest Pla haurien d'intervindre les persones especialistes en aquest tema de la Conselleria d'Educació, de l'INVASSAT i dels ajuntaments, en el cas de les escoles, així com la participació de la comunitat educativa per tal que que pugui aportar idees i valorar la idoneïtat de les mesures que es vullguen implantar.

La **finalitat d'aquest Pla** seria actuar de manera integral:

- **Fer un diagnosi de la situació actual**: valorar la idoneïtat de les instal·lacions del centre del i dels patis davant el perill de les altes temperatures i l'exposició a les radiacions solars als patis, i detectar les zones/aules del centre que tinguen estrès tèrmic.
- **Dissenyar un model d'escola segura a nivell climàtic** i sostenible d'acord amb els objectius de desenvolupament sostenible. Per això, cal un **decàleg amb les condicions adients que haurien de tindre els centres**, el qual servisca de **full de ruta** per transformar els centres en espais segurs a nivell climàtic, així com en la construcció de centres de nova creació i davant qualsevol actuació que es fera al centre.
- Aquest **decàleg** he de tindre **mesures concretes de manera general**: zones d'ombra, patis naturalitzats, zones verdes, aïllament tèrmic dels edificis, ventilació o climatització en les aules amb estres tèrmic, etc.
- Detectar situa concretes on s'hagen de **climatitzar** aules o espais concrets, com poden ser els menjadors, degut a l'**estrès tèrmic**, així com en les aules on es realitzen les **oposicions de 2023** així com les **proves unificades de certificació (PUC)** de les Escoles Oficials d'Idiomes.
- **Conscienciar** a la Comunitat Educativa així com a la resta d'institucions dels perills derivats d'una exposició prolongada a altres temperatures i a les radiacions solars directes, així com les avantatges en la nostra salut i a nivell neuronal de viure en espais verds.
- **Crear un espai en el web de la Conselleria d'Educació**, amb tota la informació relativa a aquest pla i on poder consultar les experiències realitzades als centres.

2. Mesures per limitar l'impacte de les altes temperatures i la radiació solar directa en les persones

2.1 Mesures generals per a tots els centres

En **primer lloc**, cal reduir l'impacte de les radiacions solars directes en les persones. Aquesta situació es dona fonamentalment en els patis dels nostres centres educatius i provoquen l'increment de la temperatura corporal així com possibles malalties de la pell. Les possibles mesures que s'haurien d'aplicar són les següents:

- **L'ampliació de les zones verdes als patis:** plantar arbres en els patis de fulla caduca, reduir el ciment en els patis, etc.
- **L'ampliació de les zones d'ombra als patis** amb la instal·lació de pòrtics, tendals i pèrgoles.

En **segon lloc**, cal reduir l'impacte de les altes temperatures als centres. Les possibles mesures que s'haurien d'aplicar són les següents:

- Plantar arbres de fulla caduca prop de les façanes dels edificis.
- **Naturalització dels patis** per tal de reduir les zones de ciment, les quals acumulen calor.
- Aïllament tèrmic dels edificis.
- Instal·lació sistemes de ventilació en el centre, i de climatització en aquelles aules on es detecte un estrés tèrmic.

2.2 Mesures per als centres on es van a realitzar les oposicions a l'estiu de 2023

En aquesta situació la problemàtica és doble: en primer lloc, les proves es realitzen fonamentalment a partir de la segona meitat de juny i la primera de juliol, un període on les temperatures són prou altes.

En segon lloc, les **persones que realitzen les oposicions** passen un gran número d'hores realitzant les proves o esperant el seu torn en el cas de les proves individuals com és la tancada. Aquesta situació s'agreuja encara més en el cas dels **membres dels tribunals** els quals han de fer jornades draconianes durant setmanes.

Per solucionar aquesta problemàtica i degut a la proximitat de les proves d'oposicions, la Conselleria hauria de realitzar una sèrie de mesures que garantiren que les oposicions es poden realitzar en unes condicions climàtiques adients:

- a) En primer lloc, **realitzar un llistat amb els centres més idonis per realitzar les oposicions**. Aquest centres haurien de combinar dos variables: el fet de tindre un major número d'aules o espais amb aparells de climatització, amb la possibilitat d'anar amb transport públic.
- b) En segon lloc, **elegir els centres més idonis** segons els criteris comentats al paràgraf anterior.
- c) En tercer lloc, i si escau, **incrementar els aparells de climatització que foren necessaris** en els centres elegits, en funció del número de persones opositores.

2.3 Mesures per a les Escoles Oficials d'Idiomes on es van a realitzar les proves unificades de certificació (PUC) durant els mesos de juny i setembre de 2023 i que comparteixen centre amb un IES, o les seues aules no compleixen les condicions adients

Cada curs es realitzen a les Escoles Oficials d'Idiomes (EOI) les **proves unificades de certificació (PUC)**. Aquestes proves tenen ara per ara **dos convocatòries** que **coincideixen en els mesos d'estiu**: la convocatòria ordinària que es realitza en el més de juny; i la convocatòria extraordinària que es realitzarà durant la primera quinzena de setembre de 2023, aproximadament.

Les PUC realitzades a l'estiu de 2021-2022 han sigut extremadament complicades i perilloses per a la salut. La majoria del professorat i de l'alumnat que les realitzava ha estat exposat a **un gran estres tèrmic** degut a una **exposició a altes temperatures prolongada en el temps**, en les aules on no hi havien mesures preventives de control de les altes temperatures, com serien els aparells de climatització.

Concretament, dijous 2 de setembre de 2022 AEMET va declarar l'alerta groga per altes temperatures en gran part de la **província de València**, i va ser aquest dia quan en l'EOI València-Quatre Carreres, un alumne que estava fent la prova escrita, la qual té una durada d'aproximadament 4 hores, i que s'havia iniciat a les 15h, es va desmaiar degut a l'exposició prolongada a les altes temperatures.

Si bé aquesta situació és compartida a totes les Escoles Oficials d'Idiomes, **la principal problemàtica la trobem en les EOI que comparteixen centre amb un IES degut a les següents factors:**

- a) **Els IES no tenen aules suficients amb aparells de climatització** per poder donar cabuda a tot l'alumnat que es presenta a aquestes proves.
- b) **Les proves i la jornada laboral** del professorat de les EOI **s'ha de realitzar a partir de les 15h de la vesprada**, el moment amb les temperatures més altes del dia, ja que de matí els centres estan ocupats per l'alumnat de l'IES.
- c) **La naturalesa de les proves obliga a l'alumnat i al professorat a romandre a l'aula i al centre durant moltes hores seguides.** Les proves PUC estan dividides en 2 parts:
  - La **part escrita**, que consta de 4 proves, es fa tota en un dia i dura de **4-5 hores dependent del nivell**. Com que només hi ha un descans d'uns 20 minuts al llarg d'eixa jornada, tant l'alumnat com el professorat acaba passant pràcticament totes eixes hores a l'aula. La durada d'aquestes proves s'incrementa considerablement en el cas d'haver **alumnat amb adaptacions**, ja que pot arribar a ser **fins de 6 hores**. Al existir diferents nivells, el professorat pot arribar a estar exposat a aquestes condicions entre 4 i 5 dies en juny, i entre 2 i 3 dies durant la primera quinzena de setembre.

- La **part oral** consta de 3 tasques i l'alumnat sol estar dins de l'aula entre **15-30 minuts depenent del nivell**. No obstant això, a aquest temps s'ha d'afegir el temps d'espera, que varia molt entre escoles. Pel que fa **el professorat, la jornada d'avaluació d'exàmens orals dins de la mateixa aula dura entre 3-4 hores** diàries, a la qual se li sumen altres tasques que ha de fer al centre en cada jornada.

d) **Les jornades laborals de correcció de les proves escrites s'han de fer al centre** ja que els exàmens s'han de custodiar allí. Això suposa per a professorat haver de romandre a les aules durant la seua jornada laboral.

Per tot això, la Conselleria d'Educació ha de garantir que abans del mes de juny de 2023, totes les Escoles Oficials d'Idiomes on es celebren les proves PUC puguin tindre unes condicions climàtiques adients tant per a l'alumnat com per al professorat:

- S'ha de realitzar un estudi de les necessitats de cada EOI a nivell d'aparells de climatització i/o de mesures preventives o correctores.
- S'ha d'autoritzar la instal·lació dels aparells de climatització necessaris per cobrir les necessitats de cada centre o implementar les mesures necessàries en funció de cada realitat.
- S'ha de garantir una línia de crèdit, per als centres que a nivell pressupostari no puguin fer front a les despeses d'aquestes instal·lacions.